

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravištvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštine proste.

Cekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 119.

46. številka.

MARIBOR, dne 29. oktobra 1925.

59. letnik.

Ob otvoritvi skupščine.

Parlamentarno zasedanje se je začelo ob prav čudnih okolnostih. Od vlade in njene večine, ki ima okrog 900 poslancev ter se s to večino že toliko mescev silno postavlja in hoče svet prepričati, da je najboljši predstavnik prave seljaške demokracije, bi se vendar moralo pričakovati, da bo takoj ob začetku odločno in jasno stopila pred narod in tudi razdelila svoje smeri plodonosnega dela. Mesto vsega tega, je pa prvi sestanek parlamenta podal klaverno sliko nejasnosti in negotovosti. Celo to se je pokazalo, da je položaj vlade slab in da se vlada tega tudi zaveda, ko se ne upa lotiti niti sprememb v lastnih svojih vrstah.

Predvsem se je ugotovilo, da vlada v treh mescih ni ničesar delala. To je priznal sam Radič in tudi njegovi listi mnogo jadikujejo radi vladne nedelavnosti. Ministri so potovali, veseljačili in nekateri so se komaj razgledali v svojih ministrstvih. Oni razumevajo vladanje samo kot gospodstvo. Vrhutega se pa niso znali kretati, dokler se Pašič ni vrnil.

Zaključek ali bilanca prejšnjega parlamentarnega zasedanja je porazna. Najvažnejše stvari so se odložile, o drugih se je pa nekaj časa razpravljalo in potem zopet vse odložilo ali pa samo površno nekaj rešilo. Začetek novega zasedanja pa ne obeta nič boljšega. Ze sedaj se vidi, da se bo mnogo odlagalo, drugo pa zopet površno in slabo izdelano v največji naglici z glasovalno mašino sprejelo.

Na prvi seji se je poslanec sporočilo, da so seje preložene radi prestolne besede in kraljeve obolesti. Vlada se je torej obnašala, kot da sploh ne ve ali se bo skupščina otvorila s prestolno besedo ali ne in kedaj naj bi to bilo. Istega dne zvečer so pa ministri naenkrat sklenili, da se seje drugi dan nadaljujejo. Cela stvar izgleda kot nakana, iznebiti se opozicijskih poslancev. Ministri so mislili, da se bo večina opozicijskega takoj odpeljala iz Beograda in da se bo dalo brez opozicije sestaviti finančni odbor. Vlada s toliko večino se torej opozicije boji.

Vladni listi toliko slavijo popolno soglasje v vladnih vrstah, a že volitve finančnega odbora so postavile vse to na laž. Vladinovci se niso mogli zediniti, koliko mest bi zasedli radikali in koliko bi jih prepustili radičevcem. Končno so imeli radikali in radičevci svojo posebno listo in so dobili manj, kot so poprej z vso gotovostjo pričakovali. Finančni odbor šteje 31 članov in je vladna večina prvotno ponujala opoziciji samo 9 članov. Izid volitev je bil ta, da ima opozicija 12, vladna večina pa 19 članov, in sicer 13 radikalov in šest radičevcev.

Najbolj pomembno je pa to, da se 30 radikalov volitev ni udeležilo in da jih je deset oddalo malašč v znak nezadovoljstva z vodstvom prazne glasovnice. Od radičevcev so pa štirje poslanci oddali svoje glasove za hrvatske opozicijske-zajedničarje ali za sedanji hrvatski federativni klub. Oba predsednika Pašič in Radič obdelavata sedaj svoje neposlušne poslance in oba jim grozita z izgonom iz kluba, kar gotovo ni posebno uspešno sredstvo in kar se bo prej ali slej tudi v radikalni stranki maščevalo kakor drugod.

Pa še marsikaj drugega kaže, da je vladno soglasje samo v besedah in na papirju. Radič je že davno objavil svoj vstop v vladno, sedaj pa vse o tem molči. O njegovem vladnem podpredsedništvu ni več govora. Sam Radič se v svojem listu »Domu« bridko pritožuje, kako sedanja »narodna in seljaška vlada« se ni začela prav delati, ker je predsednik seljaške stranke izven vlade. Na drugem mestu zopet pravi, da »peščica gospode« dandanes vriva vladni a vsakem koraku svoje oblasti in profitaželjne nakane. To so pač slabi dokazi za popolno soglasje. Pašič in Radič pa še vedno skrbita, kako bi ohranila svojo vojsko in dvignila vero v novo stanje in RR prijateljstvo. Pašič je končno le dal izjavo o odobrenju vladnega sporazuma, kar je silno poparilo Pribečeviča, ki je polagal na Pašičevo molčanje vse svoje nade. V svoji izjavi je bil pa Pašič silno neljubezniv napram radičevcem. Najrazločnejše je povedal, da so radičevci čisto navadno podlegli in kapitulirali. Rekel je: »V politiki kakor tudi v življenju se ne da boriti z onimi, ki nočejo več boja.« S temi besedami je še posebno podčrtal svoje razlaganje, da so radičevci sploh vse sprejeli, kar radikali od začetka države počenjajo in kar so od njih zahtevali.

Radič je pa vendar zadovoljen tudi s to izjavo ter pravi, da je s tem »raztrgana vsa mreža spletka«. On je sploh navdušen za Pašiča. Ko se je z njim drugič sestal, je nešetokrat pripovedoval in objavljaj, da sta se držala za roke okrog dve minuti in da je Pašič sijajen, kakor kak prerok Ilija. Pašič sicer ni ne sprejemal in ne odklonil Radičevih predlogov, a sta vendar oba predsednika utrdila temelje, načine in cilje narodnega sporazuma. Kako je to utrjevanje izgledalo, to razume pač sam Radič, ki tako pripoveduje.

Radič sploh kaže najboljšo voljo, da ugodí Pašiču, kjer le more. Pašič pa nadaljuje vse na svoj način pritiskanja in odlaganja. Ko se danes tudi v mednarodni politiki opušča razlika med zmagovalci in premaganci ter se išče pot iskrene vzajemnosti, je jasno, da je Pašičeva politika in RR sporazum daleč od pravega in svobodnega narodnega sporazuma. — tgr

Odkar je Radič v vladi, se niti za vinar niso davki znižali.

Beograd, 23. oktobra 1925.

Najhujše gorje za Slovenijo in naše ljudstvo je sedaj hudo izterjevanje davkov. Denarja ni, cene pridelkom so nizke, izgleda za boljše čase pri sedanjih razmerah ni mnogo. Eksekutorji so stalni obiskovalci kmetov in obrtnikov. Tako hudih eksekucij in dražb, kakor jih imamo danes, še pri nas ni bilo.

Glasi samostojnežev in bivših republikancev, znani »Kmeti list« je že opetovano pisal, »da so se razmere pod sedanjo Pašič-Radičevno vladno znatno zboljšale«. Kdor mirno in trezno razmislija sedanji gospodarski položaj, mi mora pritrditi, da se je gospodarsko stanje našega ljudstva, posebno posestnika, malega in srednjega obrtnika in delavca v zadnjih mesecih strašno poslabšalo. Davki so vsak dan večji, namesto manjši. Na Slovenskem Stajerskem so dobili ravno meseca oktobra, ko so še radičevci v vladi, mnogi posestniki in obrtniki obvestila o dohodnini za leto 1925. A kaka so ta obvestila? Dohodnina je mnogim zvišarjena silno zvišana. Veliko je število onih obdačencev, ki onov sedaj niso imeli predpisane dohodnine, a letos ajs, kar dobili. Niti onih revežev se niso usmili, katere agori dosko leto zadela toča.

Poslanci Slovenske ljudske stranke neprtos v osmih vorimo o krivicah, ki se godijo Slovincem nov dinarjev kov. Vlagamo predloge proti previsoki in Srbija s Crnodačitvi. A radičevci sedaj, kakor prej saj le 46.8 milimokratje, glasujejo s Pašičevimi radikali.

So storili posebno meseca julija 1925, ala Slovenija letos časni proračun. Če bi radičevci drža 4 milijone dinarjev davčne krivice ne mogle tako razpaga s Crnogoro je pla-

So se pri nas zaslepljenci, ki še ala je manj kot Slo-Radič kaj »napravil«. Delovanje nrednih davkov in izposlancev v Beogradu je tako, kakooliko kot lani. Davek davek za celo državo,

ek v Sloveniji predp-

trgovcev ter kmetov,

itijo ali kupčijo z ži-

li ne v dovoljni meri

ala več kot eno pe-

li državi, akoravno

Beograd,

ja letos v osmih

Narodni poslanci dobivamo vsak dan 20

ov dinarjev (20

vilo prošenj od strani volilcev v vseh mog-

plačala Srbija

ot Slovenija,

vladi v Slo-

strednih

zemeljski ostanki lorda Greystoke in njegove žene.

Morebiti,

— ne, skoraj gotovo da bo pojasnil Trzanovo preteklost

Bral je glasno, da bi čul tudi Trzan. Saj je že dobro

razumel francoski.

John Clayton je pripovedoval o dogodkih na Fu-

waldi, o uporu mornarjev in kako je njega in ženo iz-

postavil Črni Mihael samotnemu obrežju. In dan za dnem

vse doživljaja na robu džungle prav do trenutka, ko je

utrujen in obupan sklonil glavo na mizo, kjer je slonel,

dokler ga ni napadel divji Kršak —

Mestoma je Arnotu zastal glas od ginjenosti, toliko

brezupa in žalosti je govorilo iz Claytonovih vrst.

Včasi je pogledal na Trzana.

Pa Trzan je čepel poleg njega in strmel predse v tla,

tih in nepremičen kakor kip.

Z rastočim zanimanjem je bral Arnot ko je dnevnik

pripovedoval o novorojenčku. Tiho, otožno veselje, je

prevežalo liste. Ponekod je donela iz njih celo pritajena

sreča.

»Danes je naš mali šest mescev star. Moško se-

di na Elzinem krilu poleg moje mize, zdrav, zal,

čvrst fantek.

Gledam ga —. In zdi se mi da ga vidim do-

raslega, velikega —. Nastopil je dedščino svojih

prednikov —. Slaven je, častijo ga —. Vreden po-

tomec je lordov Greystoke.

In tule glej — prav kakor bi hotel s svojim

lastnim podpisom potrditi moje preroške besede —

je pograbil za pero in odtisnil svoje s črniml po-

mazane nežne prsteke na papir —.

Džungla I. del se dobi v penzisu v prodajalni Cirilove tiskarne. Cena 18 D, s poštino 19.50 D.

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angloški pisatelj E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

»Počasi, prijatelj! Prvič je tisto zlato last profesorja Porterja in če že greva ponj, ga morava njemu samemu izročiti. Drugič ti ne potrebuješ prav nič denarja! Jaz ga imam dovolj za naju oba, dovolj za dvajset takih kot si ti, in kar je moje je tudi tvoje, prijatelj!

Tretjič in končno pa vem za krajšo pot do Porterjevega zaklada. V prvem mestu, ki prideva da njega, si najmeva ladjo in odjadrava ob obrežju navzdol do koč, naloživa zaboj in se vrneva. To bo šlo hitreje in nama bo dalo mnogo manj truda!

»Dobro! Zaklad čaka v džungli in nihče ga ne more najti. — Lahko bi sicer šel sam ponj, je pristavil po kratkem premisleku, »in se prej vrnil nego v dveh mesecih. Pa utegnili bi se tebi kaj zgoditi. Potujva torej hitreje!

Nekega vročega dne sta počivala v senci na obali. Trzan je pripovedoval, kako se je učil brati iz knjig, in kaj je vse našel v koči.

Pravil je o nožu, ki ga je našel v predalu, o kostenjaki, ki so ležali na tleh, nazadnje pa je rekel:

»Našel sem tudi zlato verižico, rumena je bila in svetila se je. Menda je bila zlata. Na njej je bil navesek, ki se je čudno lepo bleščal in iskril. In sliko belega človeka sem našel.«

Arnot je dvignil glavo.

»Slika —? Pokaži mi jo!«

»Nimam je več. Belo dekle, ki praviš da se imenuje Ine, jo je vzelo seboj.«

»Škoda, velika škoda! — Ali ne veš, čegava je bila slika?«

»Ne vem. Belega človeka je kazala.«

»In sliko, praviš, je odnesla Ine Porter? Kaj pa je rekla, ko jo je videla?«

»Nisem razumel, kaj mi je pravila. Gledala je sliko, nato pa mene. Odprla je tudi navesek, ne vem kako, in v naveskju je bila tudi slika, mlado lepo ženo je kazala. Djala je sliko moža v navesek poleg ženine slike in si ga obesila krog vratu. Pustil sem ji ga, odnesla ga je z verižico vred seboj.«

Arnot je gubal čelo.

Kolikokrat si je že belil glavo z vprašanjem o Trzanovi preteklosti! Ljubil je svojega prijatelja, hvaležen mu je bil in nad vse rad bi mu bil rešil skrivnostno uganko njegovega življenja.

Mislil je na kočjo in na kostenjake, ki so mu o njih pravili Porterjevi ljudje. Pa to so bila le ugibanja.

Slika, ki jo je Trzan našel v koči, ta bi bila morebiti marsikaj več povedala. Škoda da jo je dal iz rok! Oglasil se bo pri Ini Porter, je sklenil, če medtem ne najde drugih, jasnejših sledov o Trzanovi preteklosti.

»Si še kaj druga našel?« je vprašal Trzan.

»Našel sem tudi knjigo, pisano v črkah, ki jih ne znam brati. Morebiti je znaš brati ti?«

Izvekel je iz tulja pločevinasto škatlo, jo odprl in dal Arnotu knjižico, vezano v črno platno.

Arnot je odprl prvo stran — in glasno vzkliknil.

»Ah! Imenitna najdba! Dnevnik Johna Clayton lorda Greystoke, pisan v francoščini!«

Hlastno se je lotil knjige.